Anul XV. Duminecă, 6/19 Maiu 1907. Nr. 19

FOAIA POPORULUI

Preţul abonamentului:
Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
Romînia, America şi alte ţări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia" N. Meltzer, Sibiiu

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminecă.

INSERATE:
se primesc la **biroul administraţiunii**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un şir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 bani a treia-oară 10 bani.

Lupta archiereilor noştri în casa magnaţilor împotriva proiectului lui Apponyi. — Deschiderea sinoadelor. — Afacerea şcoalelor în sinoade.

Lupta în casa magnaţilor.

După ce în dietă a fost primit proiectul de lege şcolar al lui Apponyi, împotriva căruia noi am protestat şi luptat pe toate căile legale, a ajuns săptămâna trecută la desbatere în casa magnaţilor, cum am amintit în nrul din urmă al foaiei noastre.

Aici discuţia a ţinut doue zile, Miercuri şi Vineri, fiind Joi sărbătoare catolică.

La proiect au vorbit mai mulţi, între cari episcopul luteran Baltik, archiepiscopul rom. cat. Samassa etc. iar dintre ai nostri 4 prelaţi, anume amândoi metropoliţii, *Meţianu* şi *Mihalyi*, apoi episcopul Aradului, *Ign. Pap* şi al Lugojului, *Dr. V. Hossu*.

Toţi aceşti patru au respins proiectul, combătându-l cu argumente tari şi purtând astfel o luptă vrednică de bisericile noastre şi care face cinste Inalţilor Capi bisericeşti întru apărarea scoalelor. Asemenea a vorbit contra şi episcopul sârb Bogdanovici.

Vorbirile lor le dăm în întregime, începând cu cele doue ale metropoliţilor nostri.

Aci mai amintim, că în şedinţa de Vineri, după ce a vorbit şi ministrul Apponyi, proiectul a fost primit atât în general, cât şi în special. Impotriva lui au votat archiereii nostri gr. cat. şi gr. or. şi archiereii sârbi.

Şi acum lăsăm să urmeze vorbirile.

Vorbirea metropolitului Meţianu.

(Ţinută Miercuri, în 8 Maiu c.)

»Excelenţa Voastră, domnule Preşident! Ilustri Magnaţi!

Deşi e de prevăzut, că ridicarea cuvântului în contra proiectului de lege de sub pertractare va provoca resenz la o parte a publicului, şi poate că şi la unii dintre ilustrii domni magnaţi, totuşi convins fiind eu, că acest însemnat proiect de lege vatămă greu dreptul autonom al bisericii mele, şi astfel tae în interesele vitale ale credincioşilor mei, îmi ţin de datorinţă patriotică să expun în faţa ilustrilor magnaţi gravele îngrijiri ale credincioşilor mei faţă cu acel proiect de lege, cerând vindecarea relelor.

Pe lângă cele trei legi fundamentale şcolare, sancţionate şi aflătoare în vigoare, anume, articolii de lege din 1868, 1879 şi 1893, cari regulează afacerile şcolare, nu ştiu şi nici nu scrutez, ce a mai putut provoca şi aducerea acestui nou proiect de lege. Ştiu însă, că dispoziţiile din acest proiect de lege au produs mari nemulţămiri şi multă amărăciune, nu numai la credincioşii mei, ci şi la ceilaţi cetăteni de limbă nemaghiară.

De cumva scopul principal al acestui proiect de lege ar fi, — precum să vede — învăţarea limbei maghiare în şcoa'ele elementare în măsură mai mare, cred că n'ar fi nimeni care n'ar dori aceasta, dacă s'ar putea ajunge fără a să negligia celelalte obiecte de învăţământ şi fără ca tinerimea şcolară să fie împedecată în însuşirea celor mai necesare cunoştinţe elementare.

Dar pe lângă toată dorinţa aceasta, am firma convingere scoasă din experienţă, că scopul urmărit e imposibil să fie ajuns, chiar dacă s'ar jertfi însemnatele interese ale educaţiunii poporale şi ale cultivării generale, pentrucă aceea ce învaţă copilul în frageda etate, în 3—4 ore de şcoală, iarăşi uită în timpul lung petrecut în societatea care-l încunjură. Ţin deci de justificată temerea, că forsarea tendinţelor cuprinse în acel proiect de lege are să provoace nemulţămire şi amărăciune generală în cercurile cetăţenilor de limbă nemaghiară, nemulţămiri şi amărăciuni, cari vor slăbi iubirea şi buna înţelegere, atât de mult dorită, între cetăţenii iubitei noastre patrii.

Dacă considerăm domnilor, că statul nostru, deşi cu mai multe limbi, există de o mie de ani, şi când a fost în pericol, totdeauna a fost apărat de toţi cetăţenii săi, fără deosebire de limbă, atunci trebue să ne convingem, că puterea statului nu stă în unitatea limbei, ci în unitatea iubirii de patrie, care leagă popoarele la olaltă.

Dacă vom cerceta mai departe, ce e mai de folos patriei, lăţirea forţată a limbei statului, ori întărirea bunei înţelegeri între cetăţeni, eu, bazat pe experienţă, ţin că aceasta din urmă mai bine întăreşte şi apără existenţa statului decât cea dintâi. Aceasta a constatat'o şi baronul Nicolae Wesselényi, marele patriot maghiar, când în parlamentul din anul 1848, în şedinţa dela 25 August a casei magnaţilor, între aplauzele casei a pronunţat următoarele: »Să aducă casa hotărâre şi să provoace şi casa de jos prietenește să aducă asemenea hotărâre, care să exprime simpatie şi bunăvoinţă faţă de celelalte popoare şi seminţii din patrie, şi între acestea faţă de Valahi sau de Români; mai departe să declare, că afacerile acelora şi toate libertăţile cetăţeneşti parlamentul le va ocroti chiar ca pe ale sale proprii, pentrucă le consideră de strâns legate de acestea. In urmă, pentruca hotărârea aceasta să fie prefăcută în faptă, cred că ar fi bine să provoace casa pe onoratul ministeriu, ca în chestia aceasta să prezinte casei proiect de lege«.

Dacă ar fi de lipsă, m'aşi putea provoca şi la alţi mari şi înţelepţi patrioţi maghiari, de ex. la Deák Ferencz şi la baronul Eötvös Iozsef, cari au împărtăşit vederile baronului Wesselènyi. Dar ca să nu abuzez de pacienţa iluştrilor domni magnaţi, mă mai provoc numai la domnul conte Tisza Istvàn, carele în 15 Ianuarie 1904, ca ministruprezident, s'a pronunţat astfel in dietă, cu privire la bunaînţelegere dintre cetăţeni: »Scuzaţi, dar eu aşa cred, că a merge mai departe nu e în interesul ţării, fiindcă eu văd un mare interes naţional în aceea, dacă rămânem credincioşi tradiţiilor naţiunii maghiare, cu cari căutăm să câştigăm iubirea, alipirea, şi simpatia cetăţenilor de limbă străină, locuitori în patria aceasta«...

Să nu ni să iee dară în nume de rău, dacă şi noi suntem de părerea, că trebue evitat tot ce slăbeşte iubirea cetăţenilor între olaltă, fără deosebire de limbă şi de lege.

Şi iubirea aceasta o slăbeşte tare proiectul de lege de sub desbatere, care să loveşte de drepturile cele mai naturale, garantate prin mai multe legi fundamentale pe seama naţionalităţilor nemaghiare, în special de dreptul de a să desvolta şi cultiva în limba lor maternă, în deplină libertate.

De atari legi fundamentale consider eu articolul de lege XX dela 1848 şi articolul de lege IX dela 1868, prin cari să garantează drepturile biseri-

cei gr.-ort. de a-şi regula, administra şi conduce în mod independent afacerile bisericeşti, şcolare şi fundaţionale. De asemenea legi fundamentale consider apoi articolii de lege 38 şi 44 din 1868, cari asigură pe seama bisericei gr.-or. dreptul autonom de administrare şi cu privire la şcoalele confesionale susţinute de ea.

Faţă de toate acestea, proiectul de sub pertractare cuprinde o gravă vătămare de drept în cei mai mulţi paragrafi ai săi. Astfel de ex. salariul fundamental învăţătoresc proiectat în § ul 2 nu stă în proporţie cu forţele materiale ale susţinătorilor de şcoale. E adevărat, că proiectul de lege pune în vedere ajutor de stat acolo unde va fi de lipsă, însă în schimbul acelui ajntoriu confiscă dela confesiuni cele mai esenţiale drepturi, precum este dreptul numirii şi al disciplinării învăţătorilor şi alte asemenea.

Deci aceea ce dă confesiunilor cu o mână, ia cu ceealaltă.

O asemenea gravă vătămare de drept conţine şi dispoziţia prin care, pentru neglijenţa şi nedestoinicia învăţătorului să intenţionează pedepsirea comunităţii bisericeşti, care susţine şcoala.

Nu vreau să abusez de pacienţa ilustrilor domni magnaţi, mai înşirând şi alte asemenea grave vătămări de drept, cuprinsă în acest proiect de lege, ci mă restrâng numai la aceea, că şi din punct de vedere pedagogic l-aşi putea dificulta. Dar dacă cele până aci înşirate numai pe scurt, nu vor convinge pe ilustrii domni magnaţi despre defectele proiectului de lege, tot de prisos vor fi şi alte argumente, fie oricât de valoroase. Mulţămind deci pentru preţioasa indulgenţă cu care aţi binevoit a mă asculta, declar că nu primesc proiectul de lege nici în general, nici ca bază pentru desbaterea specială.

Vorbirea metr. Mihályi.

(Ţinută Vineri, în 10 Maiu c.)

Domnule preşedinte, domnilor Magnaţi. Proiectul de lege referitor la raporturile de drept şi salarizarea învăţătorilor de la şcolile confesionale şi comunale, în redactarea admisă de camera deputaţilor eu nu-l pot primi drept bază pentru discuţia în general şi în special.

Acest proiect ce lege restrânge în măsură mare dreptul bisericei garantat prin articolul 11 al legei 38 din 1868 şi ştirbeşte libertatea ce i-s'a garantat prin această lege bisericii în ce priveşte şcolile ei poporale. Acest proiect îi conferă guvernului un drept de dispoziţie de mare importanţă asupra tuturor şcolilor, pe care susţiitorii de şcoale nu le pot apăra conform dispoziţiilor proiectului de lege în chestiune. Deja de pe acum zădărniceşte susţinerea şcolilor sau în viitorul cel mai apropiat îi va aduce pe susţiitorii şcolilor într'o situaţie atât de precară, încât vor fi nevoiţi să abzică de şcoli, sau — în cazul când ar primi ajutorul ce-l promite statul, vor fi nevoiţi ca dreptul lor de până acum de a cârmui şi susţine şcolile să-l împartă cu autorităţile supuse discreţiunii statului sau mai bine, să-l împartă cu organele de control ale guvernului.

Soartea aceasta de a împărţi drepturile lor de până acum, va ajunge în mod fatal comunele bisericeşti şi politice cu locuitori puţini. In rândul întâiu şi în mod direct atinge comunele, cari în urma poziţiei lor geografice şi a tradiţiilor urbariale n'au putut deveni comune mai împoporate; în rândul întâiu comunele cari în urma dismembrării lor confesionale nu sunt în stare să lupte şi cu desavantagiile acestei stări.

Presupunând chiar, că aceste comune mărunte ar fi în poziţia de a corăspunde cerinţelor acestui proiect, — ele tot nu ar putea să apeleze la sprijinul tuturor contribuabililor din comună pentru susţinerea instituţiilor de învăţământ; dar find că mai mare parte nu sunt în stare s'o facă, fiind-că şi dismembrarea confesională le aduce într'o poziţie gravă împreunată cu multe şi mari desavantagii, peste tot nu vor fi în stare să corăspundă cerinţelor acestei legi.

Acest rău a voit să-l remedieze articolul 26 al legii 38 din 1868, care dispune ca în comune cu locuitori de confesiuni deosebite, în cazul când — deşi singuraticile confesiuni ar fi în stare să susţină o şcoală conform cerinţelor legii — convingerea ar fi că cu puteri unite ar putea să se susţină o şcoală mai bună, care ar putea să recurgă la sprijinul comunei întregi precum şi la un eventual ajutor din partea statului, — deosebitele şcoli confesionale să pot schimba într'o şcoală comună.

Acest favor însă ce-l acordă articolul 26 al legii 38 din 1868 nu să poate realiza decât pe lângă renunţarea la caracterul confesional, pentru-că aceeaşi lege spune, că noua şcoală comună devine întru toate şcoală comunală.

Cu toate aceste, experienţele ne dovedesc că acest favor de care sunt împărtăşite şcolile comunale prin articolul acesta şi alte articole, mare parte numai comunelor mai împoporate le-au adus foloase — pentrucă în expunerea de motive a proiectului anual la pagina 16, să spune că şcoalele comunale nu reprezintă decât 10 la sută din numărul total al şcoalelor comunale şi confesionale. Dar chiar şi dintre aceste 10 procente numai o fracţiune disparentă poate să se refere la comunele mărunte, pentrucă la 1449 de şcoale comunale sunt aplicaţi doi, trei, sau chiar şi mai mulţi învăţători.

Intre şcoalele comunale sunt înşirate şi şcoalele grăniţăreşti, cari s'au înfiinţat pe baza confesională într'un timp, când legea nu cunoaşte încă în ţara aceasta şcoli confesionale. Aceste şcoli s'au desvoltat şi au înflorit pe baze confesionale şi sunt susţinute şi asigurate, în mare parte prin fonduri create prin dărnicia credincioşilor nostri. Dar prin aceste şcoli comunale grăniţăreşti nu să dă nici un imbold de promovare a şcolilor poporale din comunele mărunte, cari nu sunt grăniţereşti,

Iată unul dintre motivele, cari mă opresc să admit acest proiect de lege, eu care atât în metropolia mea cât şi în episcopiile sufragane trebuie să port grijă de neasemenat de multe comune bisericeşti mărunte, cu puţini locuitori, cari în cea mai mare parte nu sunt de deosebite confesiuni, ci numai gr.-catolici.

Al doilea motiv, care mă îndeamnă să nu primesc acest proiect, nici drept bază la discuţia specială, e starea edificiilor şcolare. Edificiul şcolar corăspunzător e de mare importanţă pentru o şcoală bună. In chestiunea aceasta articolul 28 al legii 38 din 1868 dispune... (ceteşte textul legii, prin care să cere clădirea de edifici corăspunzătoare).

Lipsurile în privinţa aceasta şi astăzi sunt încă atât de mari, încât pot să afirm liniştit, că în multe locuri a lipsit cooperarea factorilor înşiraţi în lege şi din cauza aceasta a lipsit şi rezultatul dorit. Să nu ne mirăm, dacă în comune mărunte şi sărace edificiile nu sunt încă pe toată linia corăspunzătoare; să nu ne mirăm că nu sunt încă pretutindenea clădite edificii corăspunzătoare cerinţelor legii mai nouă, pentrucă doar în aceste comune, cari cele mai multe n'au nici patron, nici chiar bisericile nu corăspund numărului credincioşilor, în multe locuri nu există nici case parochiale, ba — ce e şi mai trist — în foarte multe locuri nu există nici primăriă, nici locuinţă pentru notar, în unele locuri comuna a luat în arândă, pe seama oficiului notarial cancelarie chiar în edificiul şcolar! (Va urma).

Sibiiu, 17 Maiu n. 1907.

3/15 Maiu 1848. Joi, în 3/16 Maiu c. s'au împlinit 59 de ani de la ţinerea marei adunări naţionale la Blaj, pe »Câmpul libertăţii«, unde poporul nostru s'a proclamat pe sine de popor liber, egal şi cu aceleaşi drepturi, ca celelalte popoare din patrie. Tot aici au jurat moşii şi părinţii nostri, adunaţi în număr de 40 mii, din toate părţile ţerii, că vor fi credincioşi tronului, patriei şi neamului lor.

3/15 Maiu 1848 şi cele următoare, zile de mare însemnătate, zile epocale! De la ele să începe redeşteptarea noastră naţională, înaintarea noastră pe toate terenele!

Aducându-ne aminte de ziua istorică 3/15 Maiu 1848, să nu uităm, că generaţia şi fruntaşii de atunci stăpâniţi au fost de o iubire de neam neţărmurită, de o sfântă însufleţire pentru causele poporului şi ale patriei, că au ţinut strâns la olaltă şi au jertfit totul pentru binele obştesc.

Aducându-ne aminte de aceste, să ne dăm silinţa şi noi a ne împodobi cu înaltele vârtuţi ale înaintaşilor de acum 59 de ani, spre binele poporului nostru şi al patriei.

Dieta. Dieta şi-a început de nou şedinţele Luni, în 13 Maiu c. Prezidentul vesteşte între altele, că împotriva mandatului deputatului Lugojului, Dr. George Popoviciu, neîntrând nici o petiţie, mandatul să verifică. Ministrul Kossuth prezintă mai multe proiecte de lege, între cari concesionarea (îngăduirea) liniei ferate vicinale între Făgăraş-Braşov, apoi doue proiecte despre urcarea plăţilor deregătorilor dela căile ferate şi regularea serviciului. Urmează la desbatere proiectul despre ajutorarea din partea statului a clădirii de case

pentru muncitori. La proiect vorbește și deputatul nostru Dr. I. Maniu. Declară, că primește proiectul, dar face escepții împotriva raportului comisiei, cari apostrofează unele partide politice (pe socialiști).

Ca singuratici — zice dl Maniu — vă puteți face luxul de a numi pe toți cari nu sunt din partidul D-Voastră vagabonzi, nepatrioți sau mișei trădători de patrie — ceeace și faceți D-Voastră (Zgomot și contestări) — prin aceasta însă nu ne veți reținea în lucrarea noastră, — dar acest lucru comisia Camerei nu e ertat să o facă.

In ședința de Marți, Joi și Vineri s'au discutat proiectul despre raporturile dintre servitorii agricoli și proprietari. De Sâmbătă până Marți dieta nu ține ședințe, pentru Rusaliile catolice.

Din România. Corpurile legiuitoare române au fost disolvate în 9 Maiu c. prin decret regal și s'au orânduit noue alegeri. Aceste să fac, atât pentru cameră, cât și pentru senat în jumătatea a doua a lunei Maiu căl. v. Nouele corpuri legiuitoare sunt convocate pe 7 Iunie v. c. Cele doue partide istorice, liberală și conservatoare, și-au început lucrarea și agitația, pentru a scoate fiecare cât mai mulți deputați. Maioritatea o va avea probabil partidul liberal, care a luat asupră-și angajamentul de-a introduce îmbunătățiri pentru țărani.

Croații și guvernul. Un conflict s'a ivit de curând între deputații Croați și guvernul unguresc. Croații stăruie pentru împlinirea unor cereri cu privire la folosirea limbei croate, etc. cari isvoresc din autonomia Croației. Guvernul ungar pretinde ca deregătorii de tren din Croația să știe ungurește, la ceea-ce Croații nu să învoiesc. Nu să știe încă ce sfârșit va avea conflictul.

Alegerile în Austria. Marți, în 14 l. c. s'au început în Austria alegerile de deputati, după noua lege cu vot universal. Dreptul de alegere este foarte lățit. Sunt preste 6 milioane de alegători și 516 cercuri electorale. Alegerile decurg acum. Până Joi a fost cunoscut resultatul din 330 de cercuri. După toate semnele vor eși în maioritate deputații creștin-sociali și social-democrați. Vor fi și balotagii multe. In Bucovina au fost aleși doi Români: Simonovici (democrat) și baronul Hormuzachi.

LA TRON.

In ședința de Luni 13 Maiu c. a sinodului diecezan din Arad s'a adus o hotărâre de mare însemnătate, cu privire la proiectul lui Apponyi.

Dupăce s'a ținut o conferență (sfătuire) intimă, deschizându-să ședința publică, sinodul la propunerea dep. Vas. Goldiș, primește cu unanimitate o hotărâre, pe lung și bine motivată, prin care sinodul protestează cu toată tăria în contra tendințelor acestui proiect de lege, aduce omagiile sale și adânca sa mulțămită P. Sfinților episcopi și în deosebi P. S. Sale părintelui episcop diecezan I. I. Papp, pentru ținuta vrednică și bărbătească ce și cu acest prilej a dovedit întru apărarea intereselor sfintei noastre biserici.

Mai departe, dupăce toate protestele și luptele noastre legale n'au putut împedeca votarea proiectului, sinodul hotărește cu glas unanim, să fie rugat Episcopatul, adecă Preasfinților Capi ai bisericei gr.-or. române să meargă la tron, la Maiestatea Sa Impăratul și regele apostolic și să-l roage să nu sancționeze (întărească) proiectul de lege a lui Apponyi despre regularea salarelor învățătorești dela școalele comunale și confesionale.

Aceasta hotărâre însemnată a fost îndată împărtășită sinodului archidiecezan și sinodului diecezan din Caransebeș, spre a să alătura la ea.

Mai nou.

Sinodul archidiecesan, în ședința sa de Joi, s'a alăturat la hotărârea sinodului aradan, rugând episcopatul să facă pași de lipsă la Maiestatea Sa, ca proiectul școlar al lui Apponyi să nu fie întărît.

Conferențele învățătorești.

Săptămâna trecută, în săptămâna luminată s'au ținut conferențele (întrunirile) învățătorilor nostri gr. or. din archidieceză, fiind bine cercetate de învățători și bine conduse de comisarii, numiți de Consistor, toți vrednici bărbați de școală. Discuțiile pedagogice au fost demne și de cuprins bogat, așa că învățătorimea noastră s'a întors acasă mai bogată în cunoștințe și esperiențe.

Aceasta să poate zice în general despre toate conferințele învățătorești, ținute în diferite locuri.

O deosăbită considerație merită cele petrecute în conferința din tractul Zarandului, cu privire la lățirea cunoștinței de carte în păturile cele mai largi ale poporului.

Intre propunerile făcute — după cum suntem avizați — este vrednică de remareat propunerea învățătorului I. German, care este următoarea: învățătorii din tractul protopresbiteral al Zarandului iau asupra-și de bunăvoie angajamentul de a ține cursuri de cetit și scris cu analfabeții (cei cari nu știu scrie și ceti) din comune, începând din lunile Octomvrie până la finea lui Februarie, cel puțin de două ori pe săptămână.

Propunerea, a fost spriginită aproape de toți învățătorii prezenți, afară de puțini, cari aveau unele nedumeriri. Discuția a fost interesantă. In decursul ei înv.-preot Rusu a spus dorința oamenilor din Blăjeni.

Când au cetit oamenii mei — zice dl Rusu — și li s'a spus că drept de vot vor avea numai aceia cari știu ceti și scrie, ei îmi ziceau: »apoi bine, părinte, în doi-trei ani vom învăța cu toții a ceti și scrie, și atunci n'or avea ce să ne bage de vină«.

Propunerea a fost primită unanim și s'a înaintat Consistoriului din Sibiiu spre luare la cunoștință.

Bravi învățători Zărăndenii! Pildă vrednică de urmat au dat, asupra căreia vom mai reveni.

Sinoadele bisericei ortodoxe.

Ca de obiceiu, s'au întrunit și anul acesta la Dumineca Tomei sinoadele bisericei noastre ortodoxe, în centrele celor trei eparchii, la Sibiiu, Arad și Caransebeș. In săptămâna aceasta ele au întrat în miezul lucrurilor și luând în samă mersul afacerilor bisericești-școlare, vor aduce hotărâri potrivite pentru înaintarea poporului credincios și pentru delăturarea relelor, ce s'ar ivi.

In împrejurările, în cari trăim, sinoadele din anul acesta au o însemnătate deosăbită, căci ele să vor ocupa și cu afacerea școalelor noastre, atât de amenințate prin prciectul lui Apponyi. Despre aceasta a amintit mai pe larg, Escel. Sa metropolitul Meșianu, în vorbirea Sa de deschidere, cum și episcopii diecesani.

Sinodul archidiecesan.

După slujba d-zeiască, săvârșită cu mare pompă în biserica catedrală, metropolitul Meșianu a deschis sinodul din Sibiiu, cu următoarea vorbire:

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

In senzul statutului organic V'am invitat, Domnilor deputați, la această întrunire în sinod archidiecezan, la întrunire în jurul sfintei maicei noastre biserici, pentru a lucra împreună la opul cel mare al viitorului nostru, la binele și fericirea noastră; deci salutându-Vă cordial de bunăvenire, implor și din acest loc binecuvântarea cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre.

Când fericiții nostrii strămoși au îmbrățișat religiunea creștină ortodoxă a Domnului nostru Isus Christos, pe care au întemeiat biserica noastră națională, au făcut aceasta nu numai pentru mântuirea sufletului, ci și pentru ca cu ajutorul acelei sfinte religiuni să conlucre și la desvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta și la întemeierea unui viitor tot mai bun și mai ferice și în această lume.

Spre acest scop acei fericiți străbuni s'au întrunit în societăți religioase bine organizate, în parochii, protopresbiterate, eparhii și metropolii naționale, au zidit biserici și școale confesionale, ca tot atâtea centre culturale, pentru desvoltarea facultăților sufletești și pentru apărarea sfintei biserici de furtunoasele valuri ale timpurilor.

Urmând și noi fericiților nostri străbuni ne-am întrunit în acest sinod archidiecezan, ca să lucrăm împreună la desvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta la mântuirea sufletului și la întemeierea unui viitor mai bun și în această lume.

Din cel mai depărtat trecut al nostru ne-am convins, Domnilor, că la asemenea lucrare, biserica străbună dimpreună cu școala confesională ne oferă și nouă cel mai mănos teren, ce l-a oferit și părinților nostri. Căci dela ele au emanat tot deauna ideile mari și salutare, și comunitatea de interese și sentimente, cari produc nizuințele culturale, din cari rezultă viitorul tot mai bun și mai ferice.

De aceea, pentru a ne bucura și folosi cât mai mult de acel mănos teren, trebue să ne conservăm biserica și școala, pentruca să ne conserve și ele pe noi, precum au conservat și pe fericiții nostri părinți; apoi să le apărăm și întărim contra curentelor timpului, ca să ne apere și să ne întărească și ele pe noi față de asemenea curente.

Aceasta trebue să o facem, Domnilor, astăzi, în mai mare măsură ca ori și când altădată, căci pe lângă multe altele, e de prevăzut, că în curând va urma și noua lege despre salarisarea și referințele învățătorilor confesionali, votată de corpurile legiuitoare, care prin anumite dispoziții atinge în mod simțitor și autonomia bisericei noastre, privitoare la școalele confesionale.

Pentru a împedeca aducerea acestei legi, eu, îndatăce proiectul ei s'a publicat în jurnale, am învitat pe Preasfinţiţii nostri Domni Episcopi şi pe Venératul Consistor metropolitan, la consultare, asupra celor de urmat, şi în conţelegere unanimă am aflat de bine printr'o remonstraţiune înmanuată prin Episcopatul nostru, Domnului Ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică a reclama contra acelui proiect, enumărând gravaminele ce le conţine faţă de biserica noastră autonomă, şi cerând, ori retragerea proiectului, ori modificarea lui în senzul remonstraţiunei noastre.

Pe lângă aceasta noi Archiereii am combătut proiectul şi la pertractarea lui în casa magnaţilor, arătând şi acolo, că acel proiect vatămă greu autonomia noastră bisericească, şi susţinând remonstraţiunea noastră; dar durere, toate fără doritul resultat, căci primindu-se proiectul şi de acea casă, în curând va deveni lege, căreia vom avea a ne conforma.

Am făcut-o aceasta, Domnilor, căci deşi proiectul are şi unele dispoziţiuni mulţămitoare, precum este ameliorarea dotaţiunei învăţătorilor confesionali, şi prin întregire dela stat, unde n'ar putea parochiile presta ameliorarea statorită prin proiect, dar are şi dispoziţiuni prea îngrijitoare, precum sunt şi acelea de cari să leagă întregirea dela stat, când aceea ar trece preste câte 200 coroane anual, dispoziţiuni, prin cari să vatămă greu autonomia bisericei, ceeace numai în acel caz s'ar mai putea evita, dacă am putea presta noi acele întregiri.

Precum binevoiţi a vedea şi din acestea şi alte asemenea dispoziţiuni ale proiectului, cunoscut deja şi D-voastră, şcoalelor noastre li-se crează o situaţiune dintre cele mai grele, care numai cu mari jertfe materiale din partea noastră să mai poate uşura.

Dacă veţi cunoaşte mai deaproape acel proiect, Domnilor, veţi afla şi D-Voastră, că pe viitor numai în acel caz ne vom putea susţinea autonomia bisericească şi în şcoalele noastre, dacă de o parte vom aduce toate jertfele la susţinerea lor fără întregire dela stat; şi dacă de altă parte vom stărui tot mai mult, ca învăţătorii noştri confesionali să şi potenţeze silinţa întru satisfacerea dispoziţiunilor legii, pentruca nu cumva din vina unora sau altora să ni-se pericliteze şcoalele, în cari instruiază ei.

Chiar şi numai din acestea Veţi înţelege, Domnilor, că de când avem sinodalitate în biserică n'am stat în faţa unei probleme mai grele, decum este aceea a salvării şi conservării şcoalelor noastre confesionale. De aceea nici clerul şi poporul nostru n'a aşteptat cu atâta nerăbdare rezultatul lucrărilor noastre, dela aceasta întrunire, ca şi de astădată.

Deşi cauza aceasta priveşte pe întreaga noastră Metropolie, de unde a emanat şi remonstraţiunea către guvern, şi deşi Metropolia va combina, la timpul său, modul cum s'ar putea aplica legea fără vătămarea autonomiei bisericei noastre: totuşi dupăce aceasta numai prin mari jertfe să va putea ajunge, va fi foarte bine să Vă ocupaţi şi D-Voastră şi cu căutarea şi procurarea necesarelor mijloace, recerute prin legea de sub întrebare, pentruca să putem conserva şi susţinea şcoalele noastre şi faţă de acea lege.

Decumva însă, pe lângă toate silinţele noastre, n'am putea procura mijloacele de lipsă, pentru susţinerea tuturor şcoalelor şi din parochiile mai mici, ni-se impune o mare datorinţă, de a afla calea şi mijloacele, prin cari s'ar putea suplini altcum lipsa acelora.

Să nu pierdem din vedere, Domnilor, nicicând, că oricât de multe şi feliurite sunt condiţiunile prin cari înaintează popoarele, toate acelea au un singur izvor: »cultura religioasă-morală«, care să iniţiază şi întemeează mai ales în şcoala confesională. De aceea şi repet rugându-Vă, să facem tot posibilul pentru susţinerea şcoalelor noastre confesionale în conformitate cu dispoziţiunile legii, ca să ne putem înşuşi şi noi, în măsură tot mai mare, acea cultură şi să ne apropiem tot mai mult de binele şi fericirea după cari oftăm.

Rugând şi pe bunul Dumnezeu să ne ajute şi în aceste cercări grele a afla adevărata cale a mântuirii, declar sesiunea sinodului nostru archidiecezan ordinar pe anul 1907 de deschisă.

*

După frumoasa vorbire de descidere, primită cu vii aclamări, să aleg notarii sinodului şi comisiile, cărora să înpart actele spre studiare.

Deputatul Parteniu Cosma esprimă părerea, că sinodul trebuie să se pronunţe în afacerea cu proiectul scolar al lui Apponyi şi deoare-ce în vorbirea de deschidere să vorbeşte despre afacere, propune, ca vorbirea de deschidere să se predea comisiei scolare, ca pe baza raportului acesteia, sinodul să ia o hotărire.

La propunerea aceasta vorbesc mai mulţi deputaţi şi în urmă să primeşte, aşa cum a făcut-o deputatul Cosma.

Sinodul a ţinut şedinţe Marţi, Miercuri şi Joi, întrând în miezul lucrurilor. Şedinţele continuă. Hotărârile mai însemnate le vom publica în nrul viitor. Intre ele una din cele mai însemnate va fi cea privitoare la soartea scoalelor noastre.

*

In legătură cu deschiderea sinodului archidiecesan amintim, că Duminecă, după prima şedinţă deputaţii s'au dus cu toţii la Escelenţia Sa şi apoi la archimandritul, vicar archiepiscopesc, Dr. Ilarion Puşcar, spre a-şi arăta încrederaa şi alipirea.

La vorbirea ce a ţinut-o archim. Dr. Puşcar şi prin care a mulţumit Eselenţiei Sale pentru greaua lupă purtată în zilele din urmă întru apărarea şcoalelor şi a autonomiei bisericei, Esceleţia Sa a respuns cu cuvinte foarte pătrunzătoare. A zis între altele, că dacă n'ar fi convins despre sinceritatea iubirii cu care e încunjurat din partea acelora cu cari împreună munceşte spre binele bisericei şi al poporului, n'ar fi fost în stare să supoarte greutatea zilelor prin cari trecem, ales la bătrâneţele adânci de cari să bucură Exelenţa Sa. Dar iubirea celor din jur iau dat putere şi l-a făcut să poată suporta greul zilelor, pe cari era foarte fericit dacă nu le-ar fi ajuns. Roagă pe toţi să facă asemenea, să se întărească din iubirea celor de acasă, din iubirea poporului, vrednic de iubirea noastră, pentruca astfel, popor şi inteligenţă, să formăm un întreg bine închegat, de care să se resfrângă viforul ce ne ameninţă. Legătura între noi să o formeze biserica strămoşească, pentru care noi, inteligenţii, am făcut şi n'am făcut câte ceva, am jertfit şi n'am jertfit, poporul însă totdeauna a făcut şi a jertfit. Zile grele ne ameninţă, de aceea toţi să ne grupăm în jurul bisericei, căci aci, numai aci e mântuirea noastră.

Cetitorule

lăţeşte „Foaia Poporului“ între cunoscuţii tăi!

Din America.

Zanesville Ohio în 29 Aprilie 1907.

Noi Românii din Zanesville Ohio, deşi suntem în număr mic în acest oraş, dar având simţul de unire şi iubire de neam, am hotărât în ziua de prima Aprilie c. a forma o nouă societate pentru ajutoriu, cu numele Horia şi soţii.

Dovadă că şi noi deşi suntem depărtaţi de vatra părintească, putem forma grupuri de unire spre a ne ajuta, cultiva şi a ne ridica glasurile contra nedreptăţilor ce ne întimpină.

Totodată aducem şi noi viile noastre mulţumiri d-lor funcţionari ai societăţii »Dacia Traiană« din New-York« anume d-lui Vasile Greavu, funcţ. de bancă şi d-lui Marcu Lazar, preş. societăţii, care au binevoit de a ne onora cu presenţa d-lor, spre a întări şi întru noi dragostea şi iubirea frăţască de neam, prin care şi noi vrem să înflorim cum înfloreşte un pom în aceasta zi de primăvară, spre a aduce roade folositoare.

Totodată dăm mai jos şi numele funcţionarilor şi membrilor fondatori, cari au solvit taxa de înscriere 3 dol. şi cotizaţia lunară de 50 cenţi.

Presidentul societăţii este: president de onoare dl Albert Ambruster, de origine german, proprietar în Zanesville şi saloner, care iubeşte poporul român şi dă mult sprijin acestei societăţi. President activ dl Nicolae Suciu. Vice-pres. Ioan Herlea. Secretar scripturistic George Mărhaon. Cassar Ioan Spiridon. Al doilea cassar Ioan Bergea. Notar Pavel Tiutiu. Controlori Niculae Vişea şi Nistor Potor. Stegari Ioan Longin şi Ioan Millea. Comitetul: Partene Morariu, proprietar american, Chirila Floca, Ioan Bacila, George Cismaş, Ioan Roman şi Gedeon Şerban.

Membri fundatori ordinari: Ioan Cismaş, Andrei Cismaş, Nic. Bochian, George Stoica, Ioan Muntean, Pavel Păcurariu, Ioan Lupşie, Simion Grama, Ioan Henegariu, Zevedeiu Henegariu, Amosie Nicoară, Ioan Lazar, Nicolae Opincar, Ioan Marhaon, Ioan Bastea, Nicolae Marhao, Ioan Păcurariu, George Spătariu, Zafiu Rohan şi Nicolae Şiandru.

Săpatul holdelor.

Poate că unii dintre economii noștri vor clăti din capete, când vor mai ceti și despre »săpatul holdelor«. Și cu tot dreptul! Pentrucă acesta e un lucru de tot nou și încă necunoscut pe la noi. Dar fiind și acela un lucru de nespărată trebuință pentru cultura holdelor, credem că nu va mai trece mult, până când îl vom vedea introdus și în economiile noastre.

Cam așa s'a întâmplat și cu prilejul introducerii celorlalte unelte bune și spornice pentru lucrarea pământului și cultura altor bucate, precum au fost plugurile de fer, mașinile pentru sămănatul și săpatul cucuruzului, pentru sămănatul holdelor, îmblătit ș. a. Economii nostri mai bătrâni, clăteau și atunci din capete și nu voiau să creadă odată cu capul, la ceeace le spuneau ostașii mai bătrâni, că prin țeara nemțească și franțozască se lucra de mult cu asemenea mașini.

Astăzi însă am ajuns ca să vedem lucrând pe cele mai multe locuri și pe economii nostri cu asemenea mașini bune și spornice. Ca mâne îi vom vedea introducând și mașina pentru săpatul holdelor. Inceputul s'a făcut încă de mult și în privința aceasta prin grăpatul holdelor primăvara. Și acei economi, cari au deprins aceea lucrare folositoare, credem că nu vor întârzia, ca să introducă și lucrarea numită.

Este îndeobște cunoscut, că pe unele locuri să produc fel și fel de burueni nefolositoare și stricăcioase prin holde, cari apoi răpesc o parte însemnată a nutremântului cu care s'ar nutri acelea, ba le mai împedecă și în creșterea lor regulată, dacă cumva apucă deasupra lor.

Dacă economul nu lucră bine și destul de afund pământul pentru cultura sămănăturilor, dacă nu le plivește de burueni la timpul potrivit; dacă nu le nici grapă cumva primăvara, ca să se mai rupă și stârpească cele burueni: atunci să poate zice, căci mai împarte roadele lui de holde cu buruenile.

Cel mai mare dușman al buruenilor e sapa. Pe unde poate străbate aceasta pe acolo buruenile »să topesc, ca ceara de fața focului«. Dar nu toate sămănăturile s'au putut săpa până acum pe la noi. Astfel holdele de pildă, fiindcă au fost sămănate împrăștiat, nu s'au putut săpa. De aceea apoi în ele au și crescut uneori cele mai multe burueni.

La noi s'au mai sporit buruenile prin holte, pe cele mai multe locuri într'un mod așa de însemnat și prin neștiința unor economi, cari cu gunoiul și grăunțele de sămânță, au mai dus și o parte însemnată din săminţele acelora pe locurile arătoarea. Aceasta s'a întâmplat așa, că unii economi au aceea datină rea, de a arunca toate gozurile eșite de sub ciururi și triere pe grămada de gunoiu, de unde apoi se transportează dinpreună cu acela la câmp. Afară de aceasta chiar și grăunțele de sămânță mai conțin o parte însemnată săminţe de burueni, dacă cumva nu au fost curățite bine de acelea.

Afară de gunoiu, paiele din cari acesta să compune pe cele mai multe locuri, încă conțin sumedenie de sămânături și gozuri de burueni, cari s'a constatat, că pot să rabde căldura și umezeala și câte doi ani, fără ca prin acelea să-și peardă puterea de încolțire,

După cum am zis și mai sus, și până acum au mai încercat unii economi câte ceva pentru stârpirea buruenilor din holde, fie prin aceea, că le-au mai plivit primăvara, fie prin aceea că unii le-au mai grăpat și tăvălugit câtuși de cât cu grapa și tăvălugul. Ba unii au mers și mai departe și au născocit o unealtă ascuțită în forma furcuței, cu ajutorul căreia înțepau buruenile de prin holde, iar alții au mai introdus și o sapă mică de mână, așa numita »sapa lui Mocry«, după numele născocitorului ei.

In timpul din urmă, doi fabricanți de mașini din Francia, cu numele Amiot și Bariat din Bresles, comitatul Oise, au născocit o sapă, care după-ce va fi introdusă pretutindinea va forma de sigur o nouă isbândă în sistemul de cultură de până acum al sămănăturilor.

Sapa franceză, despre care vorbim, e făcută din oțăl și nu e mult mai mare ca mașinile noastre pentru săpatul cucuruzului. Dar are mai multe sape în partea dinspoi, cari nu sunt mai mari ca săpuțele, cu cari obicinuesc econoamele pe la noi a-și săpa ceapa și alte legume mai dese. Tot în partea dinapoi mai are și două coarne, cu ajutorul cărora apoi se poate cârmui.

Sapa numită nu este nici măcar atât de grea, precum e bună-oară mașina noastră pentru săpatul cucuruzului. Aceea o poate trage cu mare ușurință și numai un cal. Cu sapa numită să pot săpa deopotrivă atât holdele sămănate în rânduri, cât și napii de zăhar, de nutreț, cartofii, legumile și alte sămănături mai mărunte.

In Francia și Germania, pe unde s'a introdus deja sapa numită, au făcut o adevărată revoluțiune în sistemul vechiu de cultură al spicoaselor, deoarece acestea și numai după o singură săpătură și-au îndoit roada, atât ca cvantitate sau mulțimea de grăunțe, cât și ca calitatea sau bunătatea acelora.

La noi și numai grăpatul holdelor primăvara, oare putem zice, că suplinește încâtva săpatul acelora, până acum a fost nebăgat în seamă de către cei mai mulți din economii nostri, măcar că prin acela, după cum am zis și mai sus, să stârpesc o mulțime de burueni și pe lângă aceea să mai rupe și scoarța de zăpadă și înghețurile de preste iarnă, așa că apoi holdele pot crește și să pot desvolta mai bine, ca dacă sunt lăsate la voia întâmplării.

Până când vom vedea deci și pe la noi introduse mașinile pentru săpatul holdelor, să le grăpăm primăvera bărbătește și numai cu grapele de fer, dacă dorim ca să secerăm holde frumoase.

Ioan Georgeson.

Soia.

De I. Pampu, învățător.

(Urmare și fine).

Soia crește în pământ de orice soiu, ceeace nu să poate susținea și despre alte plante. Resistența soiei la frig, umezală, precum și la secetă este mare, prin ce încă întrece alte plante.

VESELIA.

Foița glumeță a »Foii Poporului«. —

Țiganul zburător.

Fraților să ascultați
Să vă spun un lucru mare
Și bini samă să luați
La aceasta întâmplare:
Nu tocmai de mult de tot
Numai așa cam de un an
Să vă spun uu lucru șod
Ce l-a făcut un Țigan.

Intr'o bună dimineață
Cât ce din somn s'a trezit
S'a spălat pe dalba față
Și pe un deal s'a suit,
Să se uite în depărtare
Să privească în lung și în lat
Că pământu-i rotilat?

Dar dac'a văzut Țiganul
Că ori cât s'a străduit
N'a putut vedea departe
In acest chip a grăit:
— Ori și cât mă străduiesc
Să fiu și eu brav voinic
Dorința să mi-o împlinesc
Nu pot face chiar nimic.

Făr de-aș fi eu, o vai Doamne
O pasăre zburătoare
Și de nu mai pot de foame
Tot aș zbura până la soare,
Și aș vedea tot pământul
Cum e el de rotilat
Zburând prin aier ca vântul
Nu m'aș da pe-un împărat.

Văzând însă biet Țiganul
Păsăruicile zburând
De lăcomie sărmanul,
Să trântește la pământ,
Și cu mânile întinse
Și cu un dor prea 'nfocat

Și plângând-plângând Țiganul
In acest chip s'a rugat:

— Doamne, sfinte împărate
Cela ce ești prea 'ndurat
Cari ierți omul de păcate
Dămi dar aripi de zburat,
Ca să zbor și eu ca toate
Pasările prin văzduch
Ostenit în miez de noapte
Sus în copăc să mă culc.

Rugăciunea s'a primit
In chipul cum s'a rugat
Și ceeace a dorit
Iată i-s'a și întâmplat
După cum lui i-a plăcut
Iată că s'a și făcut:
Intr'o minută de oră
De loc s'a făcut — o cioară

(Ciumbrud.)

Romul I. Roman,
cantor.

Locurile umbroase însă nu le iubește. Ea să pune în cuiburi ca și fasolea și în timpul când să samănă fasolea. Pământul trebuie să fie bine lucrat și mărunțit. In fiecare cuib punem câte 2—3 boane și depărtatea dela cuib la cuib va fi de 40—50 cm. sau să poate sămăna cu mașina îngropătoare, lăsând între rânduri o depărtare de 40—50 cm., iar dela fir la fir 10—20 cm. Adâncimea la care să pune bonul de soia e de 3—6 cm. Ea trebue săpată din vreme ca să nu o înădușe buruiana. Să sapă și de a doua oară. Soia galbină și soia noagră în timp de 3 luni e coaptă. Aceasta să cunoaște că păstăile și frunzele îngălbinesc. Pe un fir care crește de circa 50—60 cm., înalt*) să fac o mulțime de păstăi, cari au numai câte 3 boane. Pe un fir *ales* am numărat 760 boane, dar producția ei să poate lua 1: 100. O însușire prețioasă are că nu o atacă paras ții, fiindcă e păroasă. Mie mi-s'a întâmplat că soia cea neagră sămănându-o unde a fost țelină o-au cam stricat șoarecii astăvară, pe cea galbină însă, sămănată între cucuruze și în grădina de legumi, nu o au atăcat.

Culesul să face așa, că să taie cu secerea sau să smulge din pământ, să adună și să pune la adăpost într'o șură, unde să se usuște bine și să ajungă la măturitate toate păstăile rămase în urmă. Apoi să îmblătește cu îmblăcii sau cu un băț. Când să îmblătește e bine, să se scoată la soare timp de 1—2 ore, astfel păstăile să usucă și să îmblătesc foarte ușor.

Compoz'ția chemică a soiei determinată în Institutul de chemie din București, este cea următoare:

	soia galbină	soia neagră
Materii azotoase . .	34·45%	42·60%
» grase . . .	19·17 »	14·96 »
Idrați de carbon . .	26·71 »	22·39 »
Cenușă	4·48 »	4·49 »
Celuloasă	5·21 »	5·08 »
Apa	9·93 »	10·08 »
	100·00%	100·00%

*) Dl profesor N. Pop susține în »F. Școl.« Nr. 4—1905 că trebue să i-să puie par; eu însă aceasta o aflu de superflu, fiindcă e crăcuroasă și nu crește înalt.

Din acest tablou să vede destul de limpede superioritatea soiei în albumin și grăsime față de celelalte păstăioase. Deci nu trebue să ne mirăm când știm că Japonezul viteaz, care cultivă altcum și fasolea, mazărea, lintea, urezul etc. *soia* încă o cultivă în mare măsură. »Urezul Japonezului e totdeauna mestecat cu *soia*«, zice un ministru japonez.

La întrebarea cum să întrebuințăm *soia* răspund cu un estras al »Notelor esplicative la panourile din pavilionul soiei« de Dr. A. Urbean, din cari am gustat și eu astăvară la București:

Lapte de soia. 100 grame făină de soia să bate bine cu un litru de apă moale, apoi să străcură și să încălzește la foc. Obținem un litru de lapte, care fiind de post, poate fi întrebuințat în tot timpul anului. Un adaus de sare nu strică. Să poate adauga și puțin zăhar mai ales pentru copii. (In lipsă de făină de soia să va procede la fel ca la prepararea laptelui de migdale, anume: să pune în puțină apă moale boabe de soia ca să se moaie, după 1—2 ceasuri să scot din apă și să pisează în piua de lemn (de pisat grâu etc.) ca să formeze o pastă uniformă, în care să nu să simță prim pipăire bucăți nesfărâmate. La aceasta pastă să adaugă câte puțin din apa în care a stat Soia de s'a muiat, frecând bine cu pisălugul până ce să obține o spumă albă, persistentă. Apoi să continuă cu adăugirea de apă moale în proporția de 10 părți apă pentru o parte de soia. In urmă să strecoară prin pânză, să încălzește și să adaugă după plac puțin zăhar și sare.) Chinezii folosesc aproape numai lapte de soia.

Brânză de soia: Să obține din laptele de soia întebuințând aceleași procedeu ca la laptele de vacă și de oaie.

Uleiul de soia e foarte gustos și să folosește la toate bucatele, la cari să folosește uleiul de lemn sau unsoarea de porc. Arde în lămpi. — Să obține ca și uleiul de in și de cânepă.

Cafea de soia: Soia convenabil prăjită e incontestabil cel mai bun surogat al cafelei. Cu deosebire să recomandă copi lor fiind că nu excitează ca cafeiul sau ciaiul.

Pâne de soia: Pânea de grâu având un adaus de 1/7 făină de soia, e cu 50% mai bogată în materii azotoase decât pânea obicinuită. Pânea cu soia are un gust escelent și nu să uscă așa curând ca pânea obicinuită. Iată o tabelă a pânei cu soia în comparație:

	Pâne de grâu%	1 pt. soie 7 p. grâu	soie și grâu în p. egale	Pâne de soia galb.
Mat. azotoase	7·0	11·0	20·0	26·0
Mat. grase	0·5	2·6	6·0	14·1
Idrați de C.	15·0	44·9	31·6	19·5
Cenușă	1·0	0·9	1·9	3·1
Celuloasă	0·5	0·6	0·5	0·3
Apă	40·0	40·0	40·0	37·0

Am făcut pânea de soia în proporția: 1/7, 1/4 și 1/3 soia și susțin că e foarte gustoasă și nutritoare.

»Observ că toate bucatele, în cari întră faina de grâu, de săcară, de cucuruz, precum și tot felul de aluat (tăieței, găluște etc.) supoartă un adaus de soia. Amestecat în proporția de 1 parte soia cu 7 părți de făină de grâu, săcară, cucuruz cartofi — servește la gătirea tuturor bucatelor, în cari întră faina de grâu, săcară etc. și mărește cu 50% valoarea lor nutritivă« — zice Dr. A. Urbean.

Soia când să duce la moară, trebue să fie uscată bine, altcum să macină rău, fiindcă e uleioasă.

Lipsa cetitului.

Multe năcazuri ne mai sapă și pe noi Românii. Pe semne așa a fost scris în cartea vremii, ca noi să fim tovarășii nedespărțiți ai durerilor și suferințelor. A voit D zău, să vede, ca mai întâiu să ne lovim de multe ispite și amărăciuni, pentru a putea aștepta un traiu mai de-acătări.

Vreme lungă am fost uneltele străinilor, cari ne robiau și ne munciau, din pricină, că noi eram nepricepuți.

Ne plăcea pacea, nu pentrucă ea ne-ar fi adus vre-un bine, ci că eram bucuroși de a nu face rău acelora, cari să folosiau de bunătatea și îngăduința noastră, storcându ne toată puterea, toată vlaga.

Și iată că alții s'au ridicat deasupra noastră tari și puternici, iar noi am

Mărunțișuri.

Cerșitorul. Mă rog de 10 bani pentru rachiu.

— Cum de cutezi să cerșești pentru rachiu?

Cerșitorul: Nu pot trăi fără rachiu.

— Atunci spânzură-te!

Cerșitorul: Bine, dar atunci te rog de 20 bani pentru funie.

*

Străinul (către păzitorul unui castel). Te rog să-mi areți ve hiturile din castel.

Păzitorul. Nu să poate. Baroneasa nu este acasă.

Copilul de jidan din Praga.

(de I. S. Spilman).

Povestirea părintelui Sebald.

Traducere de Ioan Murășan, înv. în Coc.

(Urmare.)

Tu mă vei ierta pe mine tată, dacă vei recunoaște că Isus nazarineanul e acel Mesia, a cărui venire a profețit-o Moisă și profeții — zisă copilul într'un ton blând, dar determinat. — Bătrânul Abele la auzul acestor cuvinte, a început a urla cu o furie sălbatică și a întrebat pe copil, că nu dela mamă sa a auzit prima oară acestea lucruri înfiorătoare?

Dela mama? . . . . — răspunse micul Abele. — Da, dela mama, dar nu dela Sara mama mea pământească, ci dela mama cerească, dela sta Vergură, dela fica lui David, dela Maria. — Acum furia jidanului n'a cunoscut margini. Dela femeia bărdașului, — strigă jidanul spumegând — nu-i îndoială, că preoții lui Bal au orbit pe copilul acesta, dar voiu alunga eu din el pe spiritul necurat. — Și cu cuvintele acestea a năvălit asupra copilului, i-a rupt vestmintele și cu un biciu de curele a început a-l bate și într'atâta l-a bătut încât din spate îi curgea părâu sângele. — Când în urmă s'a ostenit a-l mai bate, bietul copil palid ca moartea, fără suflare a căzut jos pe pad ment scăldându-se în sângele-i propriu. Poate încă în noaptea aceea să-și fi dat sufletul nenorocitul copil, dacă în inima rabinului nu s'ar fi aprins o mică schintee de umanitate. — Rabinul deci s'a întors către fratele său, cu rugarea ca să cruțe viața copilului, să-l dea pe mâna lui asigurându-l, că în decurs de vre-o câteva zile îi va înfrânge cerbicia.

Bătrânul Abele dupăce s'a cugetat puțin s'a învoit și la aceasta, dar să jura în continuu, că numai sângele fiului său rătăcit va spăla aceasta pată rușinoasă de pe familia sa.

Rabinul duse acum pe copilul aproape mort de jumătate la locuințai proprie, îl mângăia, să îngrijea de el și arătând o bunătate oarecare față de el, voia să-l întoarcă iarăși la religiunea jidovească.

Pe micul Abele însă nu l-a putut îndupleca în nici un chip, că să primească acelea învățături greșite și pătruns de convingere afirmă, că el are drept, pentrucă numai credința lui Christos a Mântuitoriului omenimei e singură credință mântuitoare.

Apoi afirmă și acea, că Mântuitoriul Mesia în adevăr e Isus și cât de greșită și păcătuită e credința evreilor, amăsurat careia

rămas tot slabi, tot umiliți; și dacă vom stărui și mai departe tot pe aceste cărări, alte neamuri, nesmintit ne vor răpune și ne vor prăpădi fără zăbavă.

Căci asta e legea firei: Cel tare zdrobește pe cel slab. Și ar fi păcat ca acum când am încrestat la răvașul vremii două mii de ani de vecuire românească, înfruntând cu vrednicie toate asupririle stăpânirilor străine, să ne lăsăm cutropiți. Nu ne este îngăduit s'o facem aceasta. Căci sfânta Scriptură poruncește așa: »Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceriuri desăvârșit este«.

Ce vreau să spună vorbele acestea?

Că fiecare om, fiecare neam, are datoria sfântă să se lumineze, să se ridice și să se întărească prin puterile sale. Căci numai lumina poate aduce întărirea. Și iarăși numai prin lumină poate ne putem apropia de D-zeu.

Neamurile dimprejurul nostru au luat aminte de mult această *poruncă* dumnezeiască, și ele au ajuns astăzi puternice prin muncă cuminte și stăruință cinstită. Și e mirare că, numai noi Românii, cari suntem atât de credincioși și iubitori de biserică, am nesocotit atâta vreme această *sfântă* lege.

Păcatul nostru este mare pentru această călcare de poruncă și D-zeu ne-a și învrednicit de răsplata cuvenită, pedepsindu-ne vreme de două mii de ani cu multe dureri și apăsări. Astăzi însă a sosit vremea când trebue să ne lăpădăm de acest păcat atât de groaznic și înfricoșat, alungându-l dintre noi ca pe o buruiană veninoasă și netrebnică. Astăzi în ceasul al unsprezecelea — după vorba Bibliei, trebue să îmblânzim mânia lui Dumnezeu, făgăduind cu toată sfințenia că vom părăsi acest mare păcat și vom împlini cu drageste legea sfântă, care poruncește: »Fiți desăvârșiți« . . .

Astăzi, mai mult decât ori când, trebue să începem munca de primenire, de schimbare a vieții noastre năcăjite. Trebue, după cum spune apostolul Pavel »să lăpădăm omul cel vechiu și să ne îmbrăcăm în cel nou«. Porunca vremii de azi cere dela noi muncă spornică, făcută cu chibzuială. O muncă, care înainte de toate să fie folositoare și să ne aducă întărirea *culturală*

(Va urma.) **Ioan Matei**, înv.

Din luptele parlamentare.

Vorbirea deputatului **Vasile Goldiș**.

(Ședința de Vineri, 5 Aprilie).

(Urmare.)

Să poate întâmpla ca ministrul să impuie pentru cele 3—4 materii 25 de ore pe săptămână, și cum mai multe ore de școală nu pot fi într'o săptămână, biserica să rămâie pe copcă cu materiile ei, — să nu-i poată consacra nici o singură oră.

Vertan Endre (raportor): Nici n'ai cetit raportul!

V. Goldiș: Proiectul nu exclude astfel de cazuri. Nu intenția o judec aici, căci de internis non iudicat praetor — ci proiectul așa cum e el. Cine s'a ocupat vr'odată cu pedagogia trebuie să știe că prima condiție pentru prosperarea instrucției e unitatea planului de învățământ. Cine păcătuiește împotriva acestei unități, acelă e un dușman al instrucției. Conform acestui proiect de lege școala va avea două suflete: unul îl însuflă ministrul și celalalt biserica. (Zgomot. Președintele sună). Nu să poate o dispoziție mai dușmană pedagogiei decât aceea care dispune ca limba de propunere în școală să fie alta, decât cea maternă. Nu există în lumea întreagă un bărbat de școală, care să cuteze a afirma că în școala primară e corect și folositor a întrebuința altă limbă decât limba maternă a copilului.

Incă Comenius, întemeetorul pedagogiei a afirmat că: Acel ce ar ordona ca în școalele poporale să nu să instrueze în limba maternă a băieților, ar face ca și când ar pretinde dela fiiul său, să învețe a călări înainte de ce ar fi învățat să umble, Mă refer apoi la marele filosof al veacului XX, — Herbert Spencer. In cartea lui despre educație scrie foarte frumos, că e mai bine a ști înțelesul lucrurilor decât înțelesul cuvintelor. Cunoașterea lucrurilor ce ne împrejmuesc e cu mult mai esențială decât gramatica.

Dar și acesta e străin. Voi cita deci din scrisele unui bărbat de neamul Dvoastră, — apreciat și de noi — mort de curând — și care a esprimat cu atâta convingere, că nu să poate educa un copil, decât în felul cum a fost sămânța, ce i-a dat viata. (Strigăte de: S'auzim! — la naționaliști.) Chiar pe cum nu poți porunci părului să facă mere, nu poți educa pe copilul de român, să devină maghiar. (Obiecțiuni și zgomot în stânga. Aprobări la naționaliști.)

Intr'un articol scris de Bartha Miklós, am cetit următoarele: »Nu poate să aibă sistemul de educație un păcat mai mare, decât acela, când nu să acomodează împrejurărilor și însușirilor naționale. Nu poate păcătui mai mult, decât când nu își are de scop scoaterea în relief a individualităților naționale. (Aprobări.)

»Cel ce încearcă să transforme pe nemțește un copil maghiar, — violează legea poruncitoare a naturii«. (Așa-i! Așa-i! din stânga).

Dar cine vrea să transforme pe ungurește pe băiatul român? (Contestări în stânga Aprobări la naționaliști).

In toată lumea asta, limba de instrucție este limba maternă a copiilor.

Vertan Endre: Și la Hajdu-Dorog?

Preș.: Rog pe dl raportor să nu vorbească!

V. Goldiș: Ca s'o pot adeveri asta, trebue să trecem cu privirea peste toate legile instrucțiunii din Europa. Mai întâiu mă voi ocupa de acele state, unde sunt împrejurări asemănătoare cu ale noastre.

Molnar Ienő: Incepe cu România, — statul cel de cultură.

Markos Gyula: Mergem la Giurgiu! Acolo să începi!

V. Goldiș: State de aceste în Europa sunt: Austria, Belgia și Șvițera. Iată ce zice §-ul 19, din legea de instrucție austriacă: (cetește).

»Alle Volksschulen des Staates sind gleishberechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf die Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache. Die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen und Schulen ist vom Staate anerkant. In den Ländern, welche mehrere Volksstämme bewohnen, sollen die öffentlichen Unterrich'sanstalten derart eingerichtet sein, dass ohne Anwendung eines Zwanges auf die Erlernung einer zweiten Landessprache jeder dieser Volksstämme die nothwendigen Mittel zur Ausbildung in seiner Sprache erhält.

Sümegi Vilmos: Nu există o limbă austriacă, — nici belgiană, nici Șviterană.

V. Goldiș: In Belgia, ca și în Austria să spune precis, că instuctia să face în limba maternă.

In »program type« ul dela 1897 să spune explicit că în Belgia limba de propunere e după cum e comuna, locuită de francezi, — flamanzi ori germani.

Nu trebue să mai dovedesc că în Șvițera își regulează fiecare canton chestiile de educație — independent. — Acolo timpul instrucției este de 8 ani, — din cari patru sunt așa numitele »primaer-schul«, în cari să instruează în limba maternă, iar în celelalte patru clase să învață și alte limbi, de pildă, în școlile franțuzești — limba germană, și întors.

Să compărăm acum state în cari sunt numai mici frânturi de popoare pe lângă poporul ce are o complectă majoritate. Iată Svedia, cu micile frânturi, de finlandezi și lapponi.

Trebue să notez că instrucția în Svedia e una din cele mai desăvârșite.

Credeți că în școalele acestor finlandezi și lapponi sunt siliți să învețe limba svedeză?

Nu! — Statul susține seminarii unde să pregătesc învățătorii, cari au să dea instrucția în limba băieților.

Cei drept, în Germania e altfel. E ca la noi. Statul german are în Schleswig Holstein — cu danezi și în Posen cu Poloni aceeași politică, pe care voiți să o inaugurați D-Voastră. (Contestări în stânga).

Barabás Béla: Nițică deosebire. — Rămâne destul că nu-i așa! (Zgomot).

---

continuu să aștepte un Mesia nou. — Copilul așa de frumos a vorbit, după cum i-lea șoptit acestea spiritul sfânt și după cum a învățat dela blânzii și esperții părinți Iesuiți, încât unchiul său, rabinul a rămas uimit. — De pe buzele lui curgeau vorbe dulci cu miere, dar acestea nu s'au legat de încăpăținatul și fanaticul jidan (rabin). Ura față de nepotălul său creștea în continuu în peptul lui. — Acum nu să mai nisuia a-l înșela în cursă prin vorbe frumoasă, prin tractare blândă, fără îl bătea și-l chinuia prin torturile foamei și a setei. — Oh! ce ore și zile grele fură acelea, pe cari micul Abele a trebuit să le sufere, încuiat într'o cămară rece și întunecoasă.

Drept a avut celce a zis »Foamea e rea«. Aceasta și eu am esperiato de vre-o câteva ori în decursul vieții mele, dar bunul D-zău totdeauna numai pe timp scurt m'a certat. Cu totul altcum a fost aplicată foamea la acest sărman copil, pe care-l flămânzau zi de zi tot mai mult, mărindu-i chinurile prin lovituri de biciu. Acest chin înfiorător timp de 3 săptămâni l-a suferit bravul copil, nobilul luptător al credinții adevărate.

In unele zile îi trimetea rabinul mâncări alese în cămara lui, zicându i că să poate sătura și că va căpăta și mai bune, dacă să va întoarce dela religiunea cea greșită. Copilul nici nu s'a atins de mâncările cele gustoasă, pe cari le-a asămânat cu mărul cel oprit din mijlocul paradisului. A învins diavolul poftei trupești și preamărind pe Isus, rodea o coajă de pâne mucedă, care i-să da, deoparte pentru prelungirea chinurilor, de altă parte pentru micșorarea foamei.

La 3 săptămâni micul Abele era numai umbră, mai mult mort decât viu. Atunci rabinul a încunoștiințat pe fratele său, pe bătrânul Abele, că copilul lui e neîduplecabil, spurându-i și aceea, că copilul într'arâta a slăbit, încât e cu un picior în groapă și cu unul afară. (Va urma)

V. Goldiș: Nu cred să mai fie un parlament în lume, afară de al nostru, unde să se spună că Nemții fac bine când terorizează pe Poloni și Danezi. (Zgomot). Asta e împotriva umanității. Un popor care iubește libertatea și limba lui, nu poate aproba procedeul Germanilor. (Zgomot). Dar e evident că acele încercări nu duc la rezultatul dorit de ei. (Zgomot). Am dovedit cu altă ocazie, că de când s'a păsit agresiv împotriva Danezilor, ei s'au îndârjit, iar copii poloni fac deja și ei grevă.

Gândiți-vă bine, — că forțarea limbei maghiare va face ca să fie urgisită această limbă și doamne ferește, — va urma și la noi o grevă a elevilor. (Sgomot mare). Ceea ce am spus până aci arată evident care e starea în aceasta privință în Europa întreagă.

Așa a fost și la noi până acum. Nu s'a aflat politician serios, care să fi afirmat că instrucția în școala poporală să nu să facă în limba maternă a elevilor. Asta era chiar lege positivă. (Sgomot. Contestări.)

(Va urma)

NOUTĂȚI.

Gimnaziu de stat în Turda. De mai multă vreme decurg pertractări pentru ridicarea unui gimnaziu de stat superior în Turda. In privința aceasta în 18 l. c. a fost o consfătuire în Turda cu privire la noul gimnaziu, iar trimișii ministerului de culte sosesc zilele aceste la Turda, spre a alege locul, unde are să se clădească zidirea gimnaziului.

*

Procese de presă. Foaiei »Plugarul român« din Timișoara i-s'au intentat trei procese de presă, căci neavând cauție, a făcut politică. Pentru unul dintre articolii încriminați a luat răspunderea dl Nicolae Mihai, cancelist advocațial.

*

Emigrarea. In Martie au emigrat din Ungaria la America 27,367 persoane, din Austria numai 15,621 persoane. Din nici o țeară europeană n'au emigrat mai mulți decât din monarchia austro-ungară.

*

Podul Turzii. Am amintit, că podul Turzii va fi stricat și înlocuit cu un pod nou de fer. Construarea podului să va da în licitație, care să ține în luna aceasta. Proiectul de cheltuieli este de 170 mii cor. din care 25—30 mii să vin pe orașul Turda.

*

Dr. Palocz, medic specialist în Budapesta a sosit din călătoria sa de studiu, făcută în străinătate și și-a început ordinațiunile.

*

Un dar al Regelui Carol. Regele Carol a dăruit muzeului de etnografie și artă națională care să va deschide la începutul lui Maiu, în București, 75 de picturi acuarele reprezentând mănăstiri și schituri din județele Argeș și Vâlcea, picturi făcute sub supravegherea lui Al. Odobescu la 1861 de pictorul Enric Frenk. Aceste picturi au un deosebit interes istoric.

*

O invenție epocală. La oficiul de patente s'a înștiințat o invenție, care va produce o mare sensație în cercurile de specialitate. Inventatorul, un om sărac, a căutat în zadar capitalul necesar recerut la facerea modelului și pentru patentare. El a fost respins de pretotindinea, așa încât să împretină cu gândul, că el nu va ajunge la nimic. Atunci îi veni în ajutor o întâmplare norocoasă. El a cumpărat dela cassa de schimb A. Török & Co. Budapesta un los de classă, care câștigă un câștig mare. Dupăce acum își poate valora invenția, inventatorul e pe cale a deveni în timp scurt om bogat.

*

La fondul »Masa învățăceilor meseriași« înființat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« au mai dăruit Ilariu Boia (Iclandul mare), învățăcel lăcătuș 40 bani; Ioan Albu, (Glâmboaca), înv. cismar, George Roșian (Mercurea), înv. pantof., Ioan Seucea (Mercurea), înv. măsar, Dumitru Andreiu Candrea (Tălmăcel), înv. faur și Teodor Radu, (Cisnădie), înv. măsar, fiecare câte 1 coroană și Vic. Tordășianu, prez. Reuniunii sodalilor 20 bani.

*

Câte foi românești sunt? »Vulturul«, foaie pentru educația națională a poporului român«, care iese în București, aduce în numărul cel mai nou o însirare a tuturor foilor și revistelor românești de pretutindeni. Din însirare să poate afla numărul foilor cari apar la noi și cari sunt 440 cu totul.

*

Căleat de tren. La stațiunea Virágosvölgy (către Cluj) un lucrător cu numele Kiss János, adurmind lângă șine, a ajuns în somn pe șine și un tren de povară i-a rătezat capul.

*

Mai. Sa la Budapesta. După știrile cele mai noue, Maiestatea Sa va petrece luna Iunie c. în Budapesta, anume din 5 ale lunei până la sfârșit.

*

Agrațiați. Cetitorii nostri își vor aduce aminte, că în 24 Aprilie 1904 cu prilejul unei adunări kossuthiste în Aleșd (Bihor) gendarmii au tras în carne viie și au ucis 18 Români și au schilăvit preste 50, fiind pe urmă tot bieții Români dați în judecată și pedepsiți, pentrucă s'ar fi împotrivit deregătoriilor. Cei condamnați sunt în număr de 13, osândiți fiind la mai mulți ani de zile. Ei au fost acum agrațiați de Maiestatea Sa.

*

Nouă foaie românească în Basarabia. La Chișinău a apărut o nouă foaie românească »Viața Basarabiei« sub direcțiunea d-lui Alexiu Novi. Noua foaie apare jumătate cu litere latine și jumătate cu litere cirilice.

*

Carte nouă. A ieșit în tipar cartea »Viierul român« sau noua cultură a viilor. Indrumări practice pentru viieri, de Nicolau Iosif, învățător în Aciliu și membru în comitetul central al Reuniunii agricole române din Sibiiu. Cartea formează Nr. 14 al Bibliotecii Reuniunii agricole din Sibiiu. Prețul 70 bani, cu porto postal 80 bani. E provăzută cu mai multe ilustrații. Recomandăm cu căldură viierilor nostri aceasta carte bună.

*

Proiectul lui Apponyi și Nemții. Din Berlin să scrie foilor ungurești, că mai mulți deputați din partidul național liberal german au voit să facă o interpelație în parlament în privința proiectului școlar al lui Apponyi.

Interpelația însă, la întrevenirea prezidiului, nu să va face.

*

Scalde. O scaldă caldă cu borax imperial veritabil al lui Mack este foarte de recomandat pentru oamenii mari și copii atât în privința igienică, cât și cosmetică. Insușirile antiseptice și albitoare ale boraxului imperial al lui Mack es la valoare cu deosăbire în acest caz.

*

Morți de foame. Din țara Cap (Africa) să vestește că un număr de 15 mii persoane din seminția Hereros, cari n'au voit să se supue administrației germane, au părăsit Africa germană de sud-vest pentru a emigra la lacul Ngami. Intreprinderea a avut însă un sfârșit dureros, căci numai 4000 au ajuns la țintă, iar 11 mii au pierit pe drum de foame.

*

Afacerea fispanului din Făgăraș. Am amintit de câteva ori, că fispanul Bauszneru din Făgăraș, a fost atacat de unii șoviniști, cerându-i-să depărtarea lui din post. Cu privire la aceasta să vestește din Făgăraș, că Bausznern are concediu de 3 luni și e înlocuit de vicecomitele Alexandru Belle.

*

Drum strămutat. Drumul de țară dintre Cudu și Beclean (comit. Bistrița-Năsăud) să strămută, în lungime de vre-o 700 de metri. Lucrarea s'a început sub conducerea înginerului Devecseri.

*

A omorât pe tată-său. »Țării Oltului« ii să scrie din Berivoiul-mic, (comit. Făgăraș) că Mihai Ioan Radeș, venind către casă din pădure, cu tatăl său s'au luat la ceartă și ficiorul l'a bătut așa, că a murit pe loc. Făptuitorul apoi s'a înștiințat la primărie, unde a fost arestat.

*

Regularea Oltului. Partea din Țara-Bârsei a Oltului va fi regulată în curând. Planurile de regulare să fac acum în Bravov.

*

Grevă de băieși a isbucnit la minele erariale din Lăpușul românesc (Olàhlaposbánya). Greviștii cer urcarea plății; turburări n'au fost.

*

Moștenitorul tronului spaniol. Regina Spaniei a dat naștere în 10 l. c. unui băiat, moștenitorul tronului. Fruntașii țării, adunați în Madrid au felicitat familia regală, asemenea au sosit felicitări dela toate curțile europene.

*

Convocări. Despărțământul »Mediaș-Ibașfalău« al »Reuniunei învățătorilor gr.-cat. din archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș« în senzul §-ului 21 din statute își va ținea adunarea generală de primăvară Duminecă în 19 Maiu a. c. la 8 ore în școala gr.-cat. din Ibașfalău, la care prin aceasta să invită toți onorații membri de pe teritorul acestui despărțământ, precum și toți aceia ce doresc înaintarea învățământului nostru poporal. Mediaș, 7 Maiu 1907. — Izidor Dopp, prezident.

— Despărțământul »Făgăraș« al Reuniunii înv. din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, conform §-lui 21 din statute își va ținea adunarea de primăvară Duminecă la 26 Maiu st. n. a. c. în comuna Șona.

Din program amintim: Azistare la examenul final, ce să va da cu elevii școalei locale. Alegerea comisiunilor pentru aprețiarea examenului, a dizertației precum și pentru revidarea socotelilor cassarului și înscriere de membrii noi. Cetirea dizertației: »Insemnătatea escursiilor școlare« din partea înv. Moise Câlția. Defigerea locului pentru adunarea de toamnă. Designarea persoanelor dizertante etc. Vad, la 8 Maiu n. 1907. — Octavian Popp, prezident, Ioan Cocișiu, secretar.

*

Dar pentru biserică. Mai mulți credincioși din comuna Tău — de lângă Săcaș — în frunte cu Arion Crăciun au binevoit a dărui pe ss. Paști, pentru bis. gr. cat. din Boz, un rând întreg de vesminte preotești, care dar a fost primit cu cea mai mare bucurie, fiind făcut în timpul cel mai binevenit. Pentru care faptă laudabilă primească marinimoșii binefăcători și pe aceasta cale mulțămitele cele mai călduroasă. Pentru curatoratul gr. cat. din Boz. — Ioan Miclea, preot gr.-cat.

*

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace", din prilejul sărbării botezului fiicei asesorului conzist. Victor Tordășianu, s'au făcut următoarele daruri: nașul Pantaleon Lucuța și nașa Elena Lucuța ambii câte 1 cor., preotul celebrant Dr, E. R. Roșca, dir. sem. 2 cor., administratorul parohiei Sibiiu-cetate, prof. sem. D. Cunțanu 1 cor. 30 bani, prof. Nic. Bogdan și d-na Tinca, (Brașov) ambii 1 cor., d-șoarele Roma Șuluțu, ofic. de poștă și Eugenia Derleanu, ambele câte 50 bani, părinții Victor și Eugenia Tordășianu, ambii câte 60 bani și mititica Mioara Viorica Tordășianu 20 bani.

*

Statute întărite. Statutele reuniunii de înmormântare din Poiana-Sibiiului au fost întărite de ministrul nostru de interne. Prezidentul Reuniunii este părintele Nicolae Dobrota.

*

Mulţime de focuri. In zilele din urmă s'au iscat în multe sate de-ale noastre focuri, cari, fiind mare uscătime şi ajutate şi de vânt, au făcut foarte mari pagube. Eată o tristă statistică a acestora:

Am amintit despre focul mare din Laslea română şi Pricaz. După aceste focuri au ars în comuna Vale, (l. Săliște) 4 case şi edificii economice, bucate etc. Paguba să urcă la 10 mii, dar o parte este asigurată.

— Un mare foc a bântuit în comuna Ostrovul-mare, dela poalele Rătezatului, arzând vre-o 140 de case, zidirile economice, apoi bucate, vite, nutreţ etc. Focul s'a iscat din negrije.

— In Veştem au ars 4 şuri şi 2 viţei. Era ameninţată şi şcoala şi casa comunală, dar focul a fost cu greu oprit.

— In comuna Baciu (l. Cluj.) un foc năpraznic a prefăcut în cenuşe casele şi alte clădiri dela 11 economi, Români şi Unguri. Paguba să urcă la 20 mii cor. La stângere s'a simţit mult lipsa de apă.

— In comuna Breaza (Ţara Oltului) au ars în ziua de Sâmbăta Paştilor 7 economi; iar în comuna Ţapu de pe Târnavă, au ars clădirile la vr-o 70 de familii. Aici focul s'a iscat dela copii, cari s'au jucat cu lemnuşe.

— In Idiciul de sus, lângă Reghin un foc a nimicit trei din patru părţi ale comunei. Focul s'a iscat tot dela nişte copii şi a făcut mări pagube mai cu seamă că oamenii erau duşi la plutărit pe Murăş,

— In Căţelul român şi Supurul de jos, comune în Sălagiu, asemenea au fost focuri mari. In cea dintâiu au ars 20 de case, în Supur vre-o 8—10. Asigurat n'a fost decât foarte puţin, cam ca de obiceiu pe satele noastre.

Au fost şi focuri de păduri. S'a aprins şi a ars pădurea contelui Mikes din Cisteiu, numită Bagău. Asemenea a ars pădurea comunei Esztelnek (Săcuime).

— In Turda au ars câteva grajduri în mijlocul oraşului şi măgăzinul de cărbuni al instalaţiei electrice.

— In valea Gurghiului s'au aprins nişte stânjini de lemne şi de aici a luat foc şi pădurea erarială. Focul ia estindere mare.

*

Nouă însoţire de cântări s'a întemeiat de curând în Hodoni, la stăruinţele preotului şi învăţătorului. Reuniunea a dat a doua zi de Paşti un frumos concert. Bravi oameni!

*

Porumbacul-de-sus. Ministrul de interne, prin ordinaţiunea sa dela 27 Aprilie 1907 a dispus că cele două comune Porumbacul-Vechi şi Porumbacul-Nou, din comitatul Făgăraşului să se unească într'o singură comună, cu numele Porumbacul de sus.

*

Vicespan în Turda. In locul vicespanului Betegh Miklos din Turda, care abzis, să va alege un nou vicecomite. Singurul candidat este până acuma protonotarul comitatens, Lovassy.

*

„Vatra şcolară". A eşit nr. 5 al acestei escelente reviste pedagogice, pe Maiu a. c. cu cuprins şcolar valoros. Atragem luarea aminte a bărbaţilor nostri de scoală asupra revistei, care merită sprijin şi îmbrăţişare călduroasă.

*

Din Frâua am primit raport despre producţia dată acolo a doua zi de Paşti. Producţia şi petrecerea a succes bine. Raportul îl vom da în nrul viitor.

*

Din Oarda de sus ni-să scrie, că la sinodul parochial din 29 Aprile c. condus de prot. din Sebeş, Sergiu Medean, poporul a cerut, ca părintele Ioan Muntean să se retragă, fiind trecut de 84 ani şi slăbit de bătrâneţe, iar venirea preotului din Daia, rânduit, costă spese.

Credem, că treburile să vor îndrepta în curând spre bine.

*

Logodnă. Dl Dr. Nicolae Comşa, fost deputat dietal, de prezent medic în Săliște s'a logodit cu d-şoara Elvira Todea din Reghin.

*

Caz de moarte. Greu lovită de mâna sorţii subscrisa văduvă şi ceilalţi consângeni facem cunoscut tuturor trecerea la cele veşnice a neuitatului nostru soţ, resp. frate şi cumnat Dumitru Incze, măiestru pantofar şi membru în curatorat, carele după grele şi îndelungate suferinţe împărtăşindu-se cu sfintele taine ale muribunzilor şi-a dat sufletul său în mânile celui ce l'a plăzmuit, Duminecă în 12 Maiu st. n. dimineaţa la 3 ore, în anul al 50 lea al vieţii sale şi într'al 25-lea al fericitei sale căsătorii.

Trupul lipsit de viaţă s'a redat mamei noastre comune — pământului — Marţi în 1/14 Maiu după amiazi la 3 ore după ritul bisericii gr.-cat. Reghinul săs., în 12 Maiu 1907. Tinca Incze n. Moldovan ca soţie. Alexă Incze, înv. în pens. şi văd. Ana Incze ca frate şi soră, Maria Pop n. Moldovan şi Iacob Pop, preot gr. cat. ca cumnată şi cumnat.

*

O faptă curagioasă. La marele foc din Laslea-mare, despre care am făcut amintire, s'a petrecut cazul următor. Din o casă, care ardea cu mare flacără, să auzea strigătul unui copil şi nime nu cuteza să între, ca să-l scape. Atunci Schulleri Oskar, un student dela gimnaziul din Sighişoara, cu preţul vieţii sale a întrat în casă şi a scos copilul din flacări. Mulţimea a făcut ovaţiuni curagiosului student. După câteva minute coperişul casei s'a prăbuşit.

*

Al 106-lea. Casariatul »Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu«, a solvit ajutoriul statutar după reposatul membru Maria L. Negrilă, soţie de econom, în Ocna-Sibiiului.

Acesta este al 106-lea caz de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

*

Cine vrea să fie frumoasă? Sunt puţine dame în ţară, cărora să nu le fie cunoscută renumita alifie de obraz a farmacistului din Arad Clemens de Földes. Intre toate mijloacele cosmetice Margit-Créme a lui Földes să bucură de cea mai mare căutare, fiind aceasta total nestricăcioàsă, în câteva zile depărtează toate necurăţeniile pielii, pistruii, bubiţele, mitesserii, petele de ficat, creţele etc. şi schimbă ca prin farmec faţa în netedă, vioaie, fină şi tinerească. Acest mijloc e potrivit nu numai pentru înfrumoşarea pielii obrazului, ci şi pentru înalbirea grumazului, a umerilor şi a mânilor. Preţul unui flacon mare cor. 2 a unui mic 1 cor. Efectul **Margit-Cremei** îl potenţează **săpunul-Margit.** Toate acele dame, cari folosesc pudră, laudă pudra-Margit în deosebi, ea ţine faţa uscată şi o scuteşte de soare şi vânt. Acești articli speciali de toaletă să pot căpăta în toate farmaciile. Să ne păzim de imitaţii! La dorinţă primeşte fiecare dela producent farmacistul Clemens de Földes în Arad cartea »Ingrijirea frumseţii«, pe postă, gratis.

*

Din cauza îmbulzelei de material actual, în numărul de azi n'am putut da ilustraţia obicinuită în fruntea foaiei, neavând loc.

*

Linimentum Capsici comp. a Drului Richter (Anker-Pain-Expeller) a devenit un mijloc de casă în adevăr poporal, care să ţine în totdeauna în multe familii de mai mult de 37 ani. La dureri de spate, de şolduri, de cap, podagră, reumatism etc. fricţiunile cu Anker-Liniment s'au dovedit întotdeuna alinătoare de dureri, şi la boale epidemice, ca colera şi mânare de foale sunt avantagioase întotdeuna frecările la foale. Acest mijloc escelent de casă s'a folosit ca fricţiune cu bun succes la influinţă şi să află de vânzare în cele mai multe farmacii cu preţul de 80 bani cor. 1·40 şi 2 — dar la cumpărare să cerem întotdeuna espres: »Anker-Liniment al lui Richter« (Anker-Pain-Expeller) şi să ne uităm după marca de scutire »Anker« şi numele **Richter** şi să primim numai sticle originale.

Preţul bucatelor.

In Budapesta.

In Budapesta bucatele au avut următoarele preţuri:

Grâu, maja metrică, frumos 20 cor. 75 bani, Grâu mijlociu 19 cor. 70 bani, Grâu mai slab 19 cor. 10 bani, Săcară, cor. 15—15.75 Orz cor. 14.25—14.15. Cucuruz cor. 11.95—12.6 Ovăs, cor, 16.10—16.45.

Producţiuni şi petreceri.

ÎN CARA.

Tinerimea română din Cara aranjează o producţiune teatrală declamatorică la 19 Maiu st. n. a. c. în curtea parochială. Venitul curat e destinat pentru înfrumseţarea bisericei române locale.

Programul este bogat, din 8 puncte. In pausă să va juca »Călușerul şi Bătuta«. La 12 ore cină comună. După producţie joc.

ÎN ŞIMOTELNIC.

Tinerimea română din Şimotelnic aranjează o producţiune teatrală împreunată cu joc, Duminecă în 19 Maiu st. n. 1907 în sala şcoalei gr.-or. din Şimotelnic. Venitul curat e destinat pentru facerea băncilor din şcoală.

Să vor juca piezele: »Curca« comedie în 1 act de Theochar Alexi şi »Ţiganul la cătane« comedie în 1 act de Emanuil Suciu. După teatru joc.

Să poată căpăta în tot locul

Kalodont

88 13—42 a lui Sarg

crema de dinţi neîncunjurat de lipsă, păstrează dinţii curaţi, albi şi sănătoşi.

POSTA REDACŢIEI ŞI ADMINISTRAŢIEI.

M. P. în Som. r. Călindare de mult nu mai sunt; banii i-am dat dlui I. St.

D. C. ab »Dorul sfânt«, ne pare rău, dar nu să poate publica. Să adune poezii poporale.

Ab. nr. 3149 în H. Asemenea nu lovesc măsura.

L. B în Vad. Aţi schimbat adresa pe numele: George B. la America; acum ţi-o trimitem d-tale şi o sistăm pentru America.

Proprietar, editor şi redactor responsabil
Silvestru Moldovan
Tiparul „Tipografiei" Henric Meltzer

Prea stimată doamnă,

ştiţi pentru ce, la cumpărarea cafelei malţ trebuie să întonaţi apriat numele »Kathreiner«?

Pentrucă altcum vă espuneţi la pericolul a primi o imitaţie de mai putină valoare, care e lipsită de toate avantagiile, prin cari să distinge »Kathreiner«!

Căci numai

Cafeaua malţ-Kneipp a lui Kathreiner

posede prin modul de pregătire particular aroma şi gustul cafelei de boane.

Insemnaţi-Vă deci foarte bine, prea stimată doamnă, că »Kathreiner« veritabil nu căpătaţi decât numai în pachete originale închise, cu inscripţia: »Cafea malţ-Kneipp a lui Kathreiner« cu chipul preotului Kneipp, ca marcă de scutire.

1 11—20

La alegere importantă

ajunge mama tineră, dacă e oprită a-și lăpta copilul nou născut. Ce greu să pare atunci — dacă anume ne lipsesc mijloacele pentru ținerea de doică, ca să aflăm un substitut potrivit pentru laptele mamei. Dar întrebarea aceasta s'a rezolvat de mult în chip foarte norocit și adecă cu făina-Kufeke pentru copii, cu un preparat foarte ales, pe care lumea medicală îl recomandă cu căldură pretotindenea. Numitul preparat este făină galbină, cu gust dulciu ușor și conține nu numai aceleași materii nutritive, ca laptele mamei, ci și albuminul de ou, ce să absoarbe ușor, prin ceea-ce devine foarte nutritor. Făina-Kufeke are și aceea însușire prețioasă, că este un teren rău pentru desvoltarea ori-cărui germine de boală, așadar în intestinele bolnave zădărnicește cu succes boala. Făina Kufeke să dă copilului ca adaos la laptele de vacă în cantitate hotărită precis, pe care inventatorul acestui preparat prețios după încercări de ani de zile, și cu conlucrarea medicală a stabilit'o foarte punctuos și urmările binefăcătoare ale acestui metod de nutrire să manifestă în curând în mod îmbucurător. Catarul de intestine, care slăbește foarte pe copilașul slab și îl face debil, înceată și băiatul earăș să îngrașă și începe a să desvolta din nou. Făina-Kufeke ajută în mod estraordinar și desvoltarea de muschi și de oase în corpul copilului. La însușirile aceste prețioase ale făinei Kufeke să mai adaugă și împrejurarea importantă, că acest mijloc e durabil și prepararea lui nu e anevoioasă, așa că copilului să poate da foarte iute mâncare caldă și întăritoare, îndată ce o dorește.

184 C 1—1

Noroc!

în loc de 3 fl. 50
numai 1 fl. 95

costă un orologiu frumos de buzunar Anker-Remontoir de argint-Gloria cu plombe, cu mers de 30 ore, mașinăria prima, cu căsulie gravată frumos, împreună cu arătător de secunde și lanț frumos aurit sau argintat, cu joujou, cu mers precis, numai cu 1 fl. 95.

Mai departe ofer un orologiu aurit remontoir, mașinărie prima elvețiană, 30 ore mers, împreună cu lanț frumos aurit, numai cu 3 fl, pentru fiecare orologiu garanță în scris de 2 ani.

Espedarea cu rambursă prin

Esport de oroloage a lui Kohan
Cracovia Nr. 46. 123 1—3

Pentruce nu convine să retrimit banii num ai decât Primit multe comande ulterioare.

Numai veritabilul

Kaiser-Borax

al lui Mack

Pentru ingrijirea frumseți și sănătății.

Veritabilul **Borax-imperial al lui Mack** împrumută pielii **gingășie** și **vioiciune**, o face albă, este escelent **pentru ingrijirea gurii și a dintilor**, ofere mari ușurări la catar și răgușală. **Kaiser Boraxul** veritabil face moale ori-ce apă și este mijlocul cel mai bun pentru curățirea pielii. Precauțiune la cumpărare! Numai veritabil în cartoane roșii, cu 15, 30 și 75 fileri, cu instrucție amănunțită Nici-când desfăcut! Singurul fabricant pentru Austro Ungaria GOTTLIEB VOITH, VIENA III/1. 109 1—6

Carol Albert

croitor de cavaleri

Sibiiu

Strada Faurului Nr. 2

recomandă p. t. publicului

●● noutățile ●●

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, cu deosebire deposit mare de stofe englezești, din cari se esecută după mesură cele mai moderne vestminte, precum: Sacko, Jaquete, frăcuri și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

In casuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore.

159 37—52

P. T.

Imi permit a face cunoscut onor. p. t. public, că din prilejul existenței de 50 de ani a fabricei mele, am fabricat o bere îndeosebi bună, de grade înalte, deschisă, pe care începând din 19 l. c, adecă din prima zi de Rusalii, o pun în vânzare, în butoaie și butelii, în toate restaurantele mele și în acele, în cari să află întotdeuna de vânzare berile mele, sub numele de »Bere iubilară« (Iubiläums-Bier).

Sperez, prin berea aceasta a corespunde dorinței și gustului onor. specialiști de bere și a-i convinge, că și noi suntem în stare a fabrica beri bune și din acest motiv sperez mai departe, că în viitor nu va mai fi lipsă necondiționată a prefera multele beri străine, industriei de bere din țară.

Pentru laudele aduse berilor mele și pentru multele recunoștințe, ce mi s'au exprimat dela preluarea afacerii mele, mulțumind, rog și pe mai departe a mi-să păstra sprijinul amical și recomandându-mă bunăvoinței onor. p. t. public, semnez

cu distinsă stimă

124 1—3

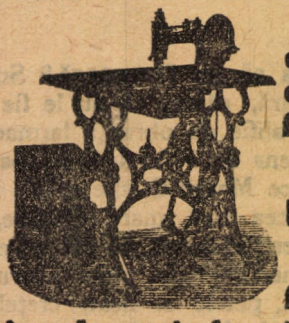
Rudolf Habermann,
proprietar de fabrică de bere.

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiiu, Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de **mașini de cusut mai renumite** din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 17 17—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt esecutate prompt, ieftin și conștiențios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiiu

3 15—52

întemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantagiose condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune,

edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutreturi și alte producte economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe vieața întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală

Asigurări pe speze de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,075.294 coroane.**

Capitale asigurate asupra vieții: **9,293.195. coroane**

Dela întemeiare institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,295,120·15 c. pentru capitale asig pe vieață 3,760.810.21 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I., curtea I.,

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Goddam!

In fine un mijloc contra ochilor de găină cu efect repede și sigur.

Inelele pentru ochii de găină

patent americ. a lui 118 1—8

Cook & Iohnson

1 bucată **20** fil. 6 bucăți **1** Cor. per postă **20** fil. porto.
Să capătă în toate farmaciile din monarchie, cum și în drogherii-medicinale etc.

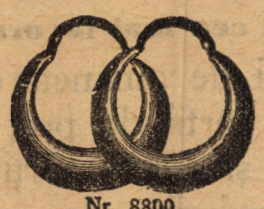

Nr. 4017 A

IULIU ERÖS

Sibiiu — Nagyszeben.

Novități în toate soiurile de oroloage, juvaere, artioli de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Nr. 8800

Nr. 9190

15 19—

Nr. 4017 A. Orologiu de argint Remontoir pentru dame, cu coperiș duplu tare 12 cor. Detto în aur 42 cor. — Nr. 4017 B. Orologiu de argint Remontoir pentru domni, cu coperiș duplu tare, cu diametru de 45 milimetri, 14 cor. — Nr. 4017 C. Orologiu de argint nou Remontoir pentru domni, cu coperiș duplu tare 7 cor. 50 fil. — Nr. 8800. Cercei de aur veritabil 14 carate 8 cor. Detto ceva mai mici 6 cor. Detto în argint, foarte gros aurit 3 cor. — Nr. 9190. Inel de aur veritabil, 14 carate cu corale veritabile sau cu diamant, rubin etc. imitație cor. 11. Detto în aur nou de 6 carate 6 cor. Detto în argint și gros aurit 2 cor. 50 fil. — Fiecare obiect de aur sau argint e esaminat oficios și proba oficioasă vizibilă esact, afară de aceea să garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă. Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

SPRE DEOSEBITĂ ATENȚIUNE!

Numerele mici ale loteriei privilegiate ungare de clase dela Nr. 1 până la Nr. 300 ce sunt atât de mult căutate, se găsesc esclusiv numai la noi.

Deasemeni și numerii anilor de naștere dela 1801 până la Nr. 1900.

Având în vedere marile cereri ale acestor numere, rugăm a ni-se adresa comenzile cât de curând

S. Bogdány

Birou principal de loterie, Societate Anonimă
= BUDAPESTA, Károly körut 20. =
Telefon 88—16.

Prețul lozurilor la Cl. I-a:

1/2 loz Cor.	1.50	1/3 loz Cor.	6.—
1/4 » »	3.—	1/1 » »	12.—

105 4—4

Comenzile pentru străinătate le efectuăm contra ramburs sau trimiterea aniticipativă a Costului.

---

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 70 fil. Pentru trimitere franco 95 fil. deosebit. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. In Sibiiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteriței și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc: farmacia Lederhilger; Sighișoară: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se poate căpăta, trimit 7 sticle cu 5 cor. 20 fil. franco. 5 14—

Repauz de Duminecă.

P. T.

Îmi permit a Vă face cunoscut, că în cele două prăvălii de fer ale mele din Sibiiu, în interesul personalului meu, întroduc cu **19 Maiu 1907** repausul de Duminecă deplin, astfel, că negustoriile aceste în viitor vor fi închise în Dumineci și sărbători.

Trafica reg. ung. de tutun, împreunată cu vânzare de specialități, va fi însă deschisă, în sensul prescripțiilor legale, în Dumineci și sărbători dela **9—12 ore** antemeridiane.

Cu distinsă stimă

Carol F. Jickeli

122 1—2

Cea mai bogată baie feruginoasă în accid carbonic și baie de nămol, idroterapie națională, cură de zăr și lapte

DORNA

în Carpații Bucovinei

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței-aurie, 14 ore depărtare dela București și 11 ore depărtare dela Liov.

Palate monumentale de cură, apaducte din isvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, de două-ori pe zi concerte ale musicei militare dela regimentul din Bistrița, escursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, călare și plute. Succese splendide la **boale de nervi, boale femeești și cele de inimă, la anemie arteriosclerosă și exodate.** Prospecte gratis. Informațiuni medicale să pot lua la medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

120 1—15

228 24—24

Trebuințele d-voastre de cafea și tee

să le acoperiți mai bine la **Iuliu Meinl** în **Budapesta** (filială: **Sibiiu, strada Cisnădiei 24.**) Firma Iuliu Meinl e dovedită ca cea mai mare în Ungaria în branșa sa. Ea importează cafea și tee direct din țările de producție, ceea-ce să poate dovedi. Cereți preț-curant; acesta ofere în sine și prin sine o lectură interesantă și cuprinde o mulțime de lucruri, cari sunt foarte prețioase a le cunoaște fiecare econoamă. Preț-curantul la dorință să trimite gratis și franco.

Iuliu Meinl, Budapesta. Filială: **Sibiiu, strada Cisnădiei 24.**

„Sucursala băncei comerciale ungară din Pesta, Sibiiu".

piața mare Nr. 2.

Inființată în anul 1841. **Centrăla în Budapesta.** Capital de acții și rezerve 92 milioane Coroane.

Primește bani cu libele de depunere

pe lângă cea mai favorabilă percentuare,

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monete de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare
incassează cupoane și efecte sorțite
asigurare contra perderilor de curs la sorțiri
procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari. 99 4—12

☛ **Toate informațiile dorite să dau cu plăcere.** ☚

Cupoanele cu scadența de 1 Iunie c. ale rentei de Coroane ungare de 4% să plătesc în numărar din 20 Maiu încolo tără substragere, liber de spese.

Fiecare imitație e punibilă!

Singur veritabil e numai

balzamul lui Thierry

cu marca verde de călugăriță. 12 sticle mici sau 6 duple sau o sticlă mare specială cu închizătoare patent Cor. 5.—.

Alifie de centifolii

a lui Thierry

Scutit prin lege!

contra tuturor ranelor, aprinderilor, rănirilor etc. 2 borcane Cor. 3.60. Espedare numai cu rambursă sau trimiterea banilor înainte.

Aceste două leacuri de casă sunt cunoscute de cele mai bune și renumite.

Comandele să se adreseze la

Farmacistul

A. THIERRY în Pregrada
lângă **Rohitsch-Sauerbrunn.**

Depozit în cele mai multe farmacii. — Broșuri cu mii de scrisori originale de mulțămită, gratis și franco.

179 35—52

De vânzare

doue case in Sibiiu, strada Lămpașului (Laterngasse) Nr. 9 și 11. Informatii acolo.

121 1—1

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 12,

recomandă p. t. publicului cele mai noue stofe de primăvară în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Raglan", cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu îmi permit a atrage deosebita atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți

În casuri de urgență confecționez un rînd c[illegible] de haine la timp de 24 ore. 27 15—

Săpun de lapte de crin Steckenpferd

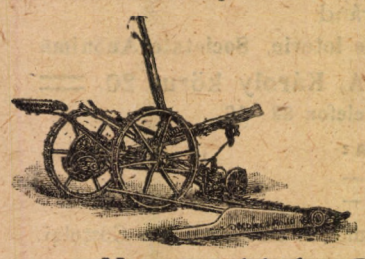
de Bergmann & Co, Drezda și Teschen a/E.

este și rămâne, conform scrisorilor de mulțumită ce sosesc zilnic, cel mai cu efect dintre toate săpunurile medicinale contra pistruilor cum și pentru dobândirea și păstrarea unei pieli delicate, moale și un teints rosaceu. Prețul unei bucăți 80 fil. Să află în toate farmaciile, în drogherii, parfumerii și negustorii de săpun și locale de frizeri. 102 4—50

Andreiu Török

fabrică de mașini economice în SIBIIU.

Depozit și reprezentanța lui **„Iohnston"** renumitelor **mașine** americane **de cosit** pentru **iarbă** și **cereale.** 45 8—

Mașine de îmblătit, mânate cu mână, vârtej și motoare. Mori de vânturat (curățit), în diferite mărimi.

Mașine de scărmănat, pentru mână și cu forță motoară.

Mori de măcinat cu 1, 2 și mai multe petri.

Representanța fabricei de motoare

Langen & Wolf în Viena.

Motoare originale **„Otto"** pentru mânare cu benzin și gaz sugativ. Locomobile originale **„Otto"** cu benzin, pentru mânarea mașinelor de îmblătit.

Garanță. — Condițiuni favorabile de plată. — Prețuri leftine.

Industrie indigenă!

Prima fabrică transilvană de stearin și săpun,

dela preluarea conducerii ei de către institutul **„Vereinsbank" ardelean,** de nou adiustată și provăzută cu cele mai moderne mașine, liferează toate soiurile de lumini de stearin, cum și ca specialitate deosebită

săpun de spălat neutral,

praf veritabil de săpun și diferite alte soiuri de săpun

în o calitate așa de escelentă, încât aceste pot susținea comparația cu ori-ce producte de concurență, chiar și cu cele din străinătate.

Noi recomandăm deci proçurarea acestor producte indigene, cari escelează prin bunătatea și vrednicia lor.

22 8— **Prima fabrică transilvană de lumini.**

Pentru tipar responsabil Henric Meltzer. Cerneala de imprimat E. T. Gleitsmann, Drezda—Budapes[illegible]a